

Автор використовує реалії *wax lips*, *niggerbabies* та *Jim Crow* аби передати історичну епоху, в якій все ще панувала расова сегрегація. *Wax lips* – це солодощі у формі «негритянських» губ, які для комічного ефекту закусували зубами, аби перед власними губами стирчали великі штучні; *niggerbabies* – шоколадні цукерки у формі чорних немовлят. *Jim Crow ruled* означає, що діяли місцеві закони південних штатів (1876-1965pp.), юридично забезпечуючи расову сегрегацію.

У площині двох мов, української та англійської, усі реалії, окрім деяких антропонімів, – внутрішні, тобто належать англійській мові і чужі для української. Наприклад: *jacks* – гра «джекс», *sabbatical year* – сабатикел, а *juju fetish* – ідол культу джу-джу, *Yoooper* – Юпер, *Dubya* – Дюбель, *Cherry Blend* – «Черрі бленд». Тому перекладач використовує транслітерацію або транскрибування з експлікацією або ж примітками. Часто вживаною є також стратегія калькування: *Bud and Mick* – Бад та Мік, а *copper sandwich* – мідний сендвіч, *Friends Meeting House* – Дім зібрань друзів, *Honest Abe* – Чесний Ейбі, *Lonely Ranger* – Самотній Рейнджер, *Nancy Nurse shoes* – туфельки медсестрички Ненсі.

У творі функціонує багато реалій-антропонімів та реалій, що позначають різні власні назви – компанії, ресторани, підприємства, ліки, марки машин. Усі вони теж переважно перекладені із застосуванням транслітерації або транскрибування. Крім цього перекладач Олександр Красюк або експлікує реалію, додаючи до власної назви пояснювальне слово, або зазначає потрібну для розуміння реалії інформацію у примітках. Наприклад: *fedora* – капелюх-федора, *U.S. Gypsum* – компанія «Американський вапняк», *McCoys* – гурт «Мак-Койз», *Jim Crow* – закон Джима Кроу, *WJBA* – станція WJBA. В останньому прикладі бачимо, що власна назва була трансплантована в цільовий текст і додано пояснювальне слово станція. Вживання такої великої кількості різноманітних реалій вказує на спрямованість твору передусім на читача, що знайомий з американською культурою та побутом, має відповідні фонові знання.

Отже, безеквівалентна лексика у творах Стівена Кінга постає неабияким викликом для перекладача, головне завдання якого полягає у виборі найдоцільніших стратегій перекладу. Вибір перекладацької стратегії та необхідні перекладацькі трансформації в жодному разі не повинні змінювати модальність оригіналу і його внутрішньої форми, вони повинні адекватно передавати жанрові особливості першотвору, авторські інтенції та оригінальний стиль у повному обсязі.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в аналізі вибору перекладацьких стратегій для відтворення лексико-граматичних особливостей авторського стилю С. Кінга.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бугулов И. Н., О. Ф. Шевченко. Особенности передачи слов-реалий в переводах англоязычной литературы развивающихся стран. Киев, 1985. С.160
2. Волошина А. Безеквівалентна лексика близькоспоріднених мов: проблема семантичної структури. Наукові записки. № XXVI. Кіровоград, 2000. С.56–64.
3. Латышев Л. К. Технология перевода. Учебное пособие по подготовке переводчиков (с нем. языком) Москва: НВИ-Тезаурус, 2001. 279 с.
4. Стівен Кінг. «11/22/63»; [пер. з англ. О. Красюк]. Київ: КСД, 2012. 896 с.
5. Stephen King. 11/22/63. New York: Scribner. 2011. 849 p.

Шпірак Тетяна

Науковий керівник –доц. Чумак Галина

СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ ЛЕКСИЧНИХ ІННОВАЦІЙ У ЮРИДИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Юридичні терміни та їх переклад є вагомою проблемою серед інших у сучасній лінгвістиці. Проблема перекладу лексичних термінів юридичної тематики залишається складною та різнобічною для правознавців. Перекладач повинен чітко розуміти, що таке текст юридичної тематики та вправно володіти навичками суміщення вихідної мови та мови перекладу зі знанням реальності того, що вказується у матеріалі, який потребує перекладу [2].

Актуальність теми даної статті обумовлена значною роллю правових документів у системі міжнародних зв'язків, які зазнають динамічних змін, тому існує потреба у чіткій та адекватній їх реалізації.

Метою нашої статті є дослідження специфіки перекладу англійських термінів на українську мову, інтернаціональних виразів та лексики, яка немає еквівалентів в українській мові в межах юридичної тематики.

Об'єкт дослідження – це англійські юридичні тексти та їх українські переклади.

Предмет – лексичний аспект перекладу юридичних текстів українською мовою.

Особливостями зв'язку мови та права давно цікавляться як мовознавці, так і правознавці. Проблему юридичного перекладу вивчали такі дослідники, як В. В. Алімов, В. С. Виноградов, А. С. Піголкін, А. С. Трофімова, М. С. Власенко та ін [3, с. 8].

Терміни, інтернаціоналізми, багатозначні слова та терміни без еквіваленту часто викликають труднощі у юридичному перекладі. [5, с. 154]. Частіше всього терміни мають один відповідник або ж перекладаються описово. Наприклад, *offense* – правопорушення; *plaintiff* – позивач; *venireman* – член сформованого складу присяжних; *assault* – образа та погроза фізичним насильством. Популярним серед перекладачів методом є також переклад одного слова виразом чи словосполученням або ж навпаки. До прикладу, *conversion* – привласнення майна; *recovery* – стягнення в судовому порядку. Інтернаціоналізми в даній термінології перекладаються за допомогою адаптивного транскодування, але можливим є використання приміток із коротким поясненням. Розглянемо приклади, такі як: *civil* – цивільний; *appeal* – апелювати; *felony* – фелонія (тяжкий злочин, що займає позицію між зрадою та місдиміномом); *misdemeanor* – місдиміном (злочин середньої тяжкості, що межує з адміністративним правопорушенням).

Часто перекладачі мають проблеми зі так званими хибними друзями перекладачів (*translator's «false friends»*), ці слова мають схожу до української вимову або ж написання, але різняться за своїм значенням: Розглянемо приклади, наведені нижче:

construction – тлумачення (а не конструкція);

conservator – опікун (а не консерватор).

Проблему адекватного перекладу юридичних текстів досліджували різні науковці, такі як Р. А. Будаговий, В. В. Дубічинський та ін., вслід за ними вважаємо, що інтернаціоналізми можна поділити на три види [5, с. 155]:

Повні інтернаціоналізми (*argument* – аргумент, *cognitive* – когнітивний);

Часткові інтернаціоналізми (*license* – ліцензія і дозвіл, *speaker* – спікер і промовець);

Псевдоінтернаціоналізми (*complement* – додаток (а не комплімент),

order – порядок (а не ордер).

Ми мали змогу дослідити певні терміни із сфери кримінології і поділили їх на однокомпонентні, двокомпонентні, трикомпонентні та багатокомпонентні [6, с. 25]:

Однокомпонентні: (*abnormality* – неадекватність, *callousness* – безсердечність, *criminologist* – кримінолог, *disregard* – зневага, *disruption* – порушення).

Двокомпонентні: (*brutish policy* – жорстока політика, *callous disregard* – грубе нехтування, *criminal personality* – злочинна особистість).

Трикомпонентні: (*criminogenic social learning* – криміногенне соціальне навчання, *lower level of functioning* – низький рівень функціонування, *particular avenues of crime* – конкретні способи вчинення злочину).

Багатокомпонентні: (*frontal lobe executive functioning* – функціонування виконавчої лобової частини, *press a person toward crime* – підштовхнути людину до скоєння злочину).

При опрацюванні матеріалу даного дослідження ми виявили такі основні способи перекладу як: транскодування, калькування, описовий та трансформаційний переклад [3, с. 10]. Деякі приклади з них подаємо нижче.

A jury on Friday acquitted three NATO summit protesters of breaking Illinois' state terrorism law.

У п'ятницю суд присяжних виправдав трьох протестувальників на саміті НАТО, які порушили закон штату Іллінойс про боротьбу з державним тероризмом.

Назва міжнародної організації NATO немає еквіваленту. Оскільки аббревіатура є загальновідомою, доречно можна використати прийом транскодування.

The federal anticrime act of 1984 put the burden of proof of insanity on the defendant for federal crimes.

Федеральний закон про боротьбу зі злочинністю 1984 р. покладає зобов'язання доказу неосудності на обвинуваченого у федеральних злочинах.

В прикладі зустрічаємо словосполучення *federal crimes*, яке перекладено за допомогою прийому калькування як «федеральні злочини», в цільовій мові до кожного з компонентів обрали перший за порядком відповідник у словнику. Дослівний переклад не порушує норми вживання і сполучуваності слів в українській мові в даному випадку [1, с. 20].

On the same date the defendant waived his right to a penalty phase jury and the court allowed the penalty phase to commence at a non-jury hearing on January 8, 2001.

У той самий день обвинувачений відмовився від свого права на суд присяжних, і суд дозволив почати слухання без участі присяжних засідателів 8 січня 2001 р.

У прикладі функціонує безеквівалентний вираз *non-jury hearing*, що перекладений описовим методом як «слухання без участі присяжних засідателів». Описовий переклад є найвлучнішим, так як відповідного еквівалента в українській мові не існує.

Attorneys specialized in white-collar crime have deep practical experience of the investigation activities used by the law enforcement agencies, as well as of human rights protection.

Адвокати, які спеціалізуються на посадових злочинах, мають великий практичний досвід слідчої діяльності у правоохоронних органах, а також досвід захисту прав людини.

У результаті перекладу виразу *white-collar crime* відбулася повна заміна значень слів *white* та *collar*. Такий спосіб перекладу є трансформаційним.

В підсумку, можна узагальнити наше дослідження тим, що тексти юридичної тематики наповненні великою кількістю термінів безеквівалентної та псевдоінтернаціональної лексики, і все це спричиняє деякі труднощі при перекладі. Перекладач повинен розпізнавати такі мовні одиниці та цілеспрямовано віднайти шляхи їх передачі способами цільової мови. При дослідженні лексичних інновацій у текстах, що містять юридичні терміни та лексику, можемо із впевненістю сказати, що основними способами перекладу даних матеріалів є транскодування, калькування, трансформаційний та описовий переклад.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у порівняльному аналізі способів перекладу полісемантичних юридичних термінів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бриль К. І. Правозастосовний акт як особливий вид індивідуальних правових актів. Автореф. дис. канд. юрид. наук. К., 2008. 20 с.
2. Горобець Н. О. Проблеми використання юридичної термінології в законодавстві України. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки. Випуск 1. Том 1. 2016.
3. Кикоть Г. О. Сучасний стан української терміносистеми (на матеріалі термінології цивільного права). Українська мова в юриспруденції : стан, проблеми, перспективи. Тези доповідей. К., 2008. С. 7–10.
4. Кияк Т. Р. «Фальшиві друзі перекладача» як проблема міжкультурної комунікації. Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство). Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2010. Вип. 89 (1). С. 17–20.
5. Мизецкая В. Я. «Ложные друзья переводчика» в юридических англоязычных текстах и проблемы их перевода. Вісник Сумського державного університету. Серія : Філологічні науки. Суми : Сумський державний університет, 2003. № 4 (50). С. 154–158.
6. О структуре современного криминологического знания см.: Д. А. Шестаков. Криминология. СПб., 2006. С. 25-32.

Коляса Тетяна

Науковий керівник – доц. Кравець Світлана

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ІРОНІЇ АНГЛОМОВНОГО ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ТЕКСТУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Іронія – це різновид комічного й оскільки комічне належить до найважливіших концептів будь-якої національної культури, її коректний та вдалий переклад має велику значущість. Комічне не є універсальним і не передається з однієї культури в іншу, адже, все залежить від деталей конкретного культурного оточення. Іронія стає все більш поширеним явищем в